

انسان در طلب استغفار باید عاشق باشد

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدصادق کفیل
مدیر مرکز تخصصی مهدویت

در مورد توبه و استغفار می‌توانیم از دعا‌هایی که امام سجاد^(ع) برای ما به جا گذاشته‌اند استفاده کنیم. اصل دعای استغفار برای مغفرت است، یعنی انسان باید به توبه و استغفار شوق داشته باشد. گاهی انسان گناهی مرتکب می‌شود و پس از آن تصمیم می‌گیرد توبه کند اما گاهی عشق به توبه و استغفار دارد. دعای نهم صحیفه سجادیه تبیین این موضوع است که انسان در طلب استغفار، عاشق باشد. امام سجاد^(ع) در این دعا نیز همچون دیگر دعا‌های صحیفه، بعد از صلوات بر محمد^(ص) و آل محمد^(ص)، از خداوند درخواست توبه می‌کنند.

درخواست بازگشت به سوی خدا و توبه باید از پروردگار جهان باشد، یعنی همه چیز حتی توبه باید از خدا باشد اما چرا انسان باید توبه و استغفار کند؟ زیرا خداوند توبه را دوست می‌دارد، لذا امام سجاد^(ع) عملاً دعا را عاشقانه شروع می‌کنند.

اگر بخواهیم از آنچه خدا اکراه دارد جدا شویم، باید خدا ما را جدا کند، جدایی از گناه و اکراه از آنچه خدا اصرار دارد، عنایت خداوند است. امام^(ع) عملاً مسیر توبه را عشق به خدا و جدایی از گناه را اصرار حضرت حق برمی‌شمارند. دراصل باید در تبلیغ دین در پیوند جامعه با خدا این واسطه عشق و علاقه را قرار دهیم و دلیل گناه نکردن را این بدانیم که خدا از گناه خوشش نمی‌آید، چرا باید نماز بخوانیم و عبادت کنیم؛ چون خدا دوست دارد.

امام سجاد^(ع) در این دعا بیان می‌کنند: «خدا! پیوسته در امور دنیا مرد می‌شوم». این تردید را همه ما در کارهای خود داریم. این تردید به‌گونه‌ای است که گاهی تقب به دین می‌زند و زمانی تقب به دنیا دارد، یعنی هر کاری که انجام می‌دهیم، باید بدانیم برای دینمان مضر است یا برای دنیایمان مضر است؟ معمولاً افراد رضایت خلق و دنیا را انتخاب می‌کنند.

امام سجاد^(ع) در این دعا نمی‌گویند دنیا یا دین را انتخاب کن، بلکه می‌فرمایند کدام فانی و کدام باقی است. ایشان تأکید می‌کنند وقتی بین حرکت به سوی دنیا و حرکت به سمت دین مردد هستی، آن کاری را انجام بده که باقی است نه فانی.

این عبارت امام بسیار زیباست و عملاً انتخاب را به خود ما واگذار می‌کنند. ما باید در موضوعات دین همیشه از فنا و بقا صحبت کنیم. واقعیت این است که آنچه عمل عبادی است، باقی است و گناه و لذت آن، فانی.

امام سجاد^(ع) گام سومی را نیز مطرح می‌کنند و می‌گویند: «خدا! من می‌خواهم کاری را انجام دهم؛ یک کار رضایت تو را به همراه دارد و یک کار فقط نارضایتی تو را به همراه دارد»؛ یعنی دوری از گناه نباید موجب شود تا ما به خود غره شویم که من این گناه را انجام ندادم. خیر، خدا قدرت ما را برای گناه سست کرده، خدا به ما توفیق عبادت داده، خدا میل ما را به عبودیت کشانده است، ذات همه محورهای عبودیت خداست.

خواست بعدی ما این است که خدایا! بین من و نفس اماره خلوت نباشد؛ یعنی نفس، اماره است، قدرت دارد، امیر است، توانمند است اما من ضعیف هستم، ولی به‌طور طبیعی همه توان و قدرتم در دست توست. امام در فرازی دیگر از دعا بیان می‌کنند: «خدا! ما را به توفیق خود کمک کن، ما را به عنایت خود محکم بگردان تا حتی به آنچه مخالف رحمت توست، فکر نیز نکیم و عملاً همه وجودم از خدا پر باشد».

این اوج توحید است. ما گاهی از خدا می‌خواهیم قدمی که برمی‌داریم، راه رفتن و نگاه کردنمان توحیدی باشد. امام به‌طور طبیعی در اینجا تأکید می‌کنند: «نفس کشیدنم نیز باید توحیدی باشد»؛ یعنی همه چیز خدایی باشد. عصاره دعا این است که خدایا همه نگاه‌ها، حرکت همه اعضا و همه آنچه بر زبانم جاری می‌شود، همه و همه بندگی تو باشد. به‌گونه‌ای که من هیچ ثوابی را از دست ندهم.

عصاره دعا نهم این است که ما در دنیا عملاً به مقام عزت برسیم. نمی‌توان به‌طور طبیعی به این مقام رسید مگر با دوری و پرهیز از گناه. جوانان ما این ذهنیت را دارند که نمی‌شود گناه نکرد، نمی‌شود معصیت نکرد، نمی‌شود همیشه بندگی کرد، باید هم اطاعت کرد و هم جوانی و هم زندگی، اما امام با این دعا به ما یاد می‌دهند که می‌شود با همه وجود و در همه زمان‌ها با خدا انس گرفت و فقط یک شرط در این بین وجود دارد، آنکه از خود خدا کمک و یاری بگیریم و بدانیم که ضعیف هستیم و درمقابل قدرت خدا توانی نداریم.

بردارو بخوان

اهمیت خواندن کتاب‌های سبک زندگی در چیست؟

حمیده ذاکری خواندن کتاب‌های سبک زندگی می‌تواند تأثیرات عمیق و مثبتی در ابعاد مختلف زندگی ما داشته باشد. این کتاب‌ها به ما کمک می‌کنند خودمان را بهتر بشناسیم، قوت‌ها و ضعف‌هایمان را درک کنیم و در مسیر بهتری برای رشد فردی گام برداریم. بسیاری از کتاب‌های سبک زندگی، راهکارهایی برای برنامه‌ریزی، اولویت‌بندی و استفاده بهتر از وقت ارائه می‌دهند که می‌تواند بازدهی و رضایت از زندگی را افزایش دهد. از سوی دیگر، خواندن تجربه‌های افراد موفق یا روش‌های بهبود سبک زندگی می‌تواند الهام‌بخش باشد و ما را در مسیر رسیدن به اهدافمان امیدوار و باانگیزه نگه دارد.

این کتاب‌ها معمولاً درباره مهارت‌های ارتباطی، نحوه برخورد با دیگران و ایجاد روابط سالم، نکاتی ارائه می‌دهند که باعث بهبود کیفیت روابط خانوادگی، دوستانه و کاری می‌شود. بسیاری از کتاب‌های سبک زندگی، تمرین‌هایی برای آرامش ذهن، کنترل افکار منفی و کاهش تنش‌های روانی ارائه می‌دهند که در سلامت روحی ما مؤثرند.

این کتاب‌ها ابزار و روش‌هایی به ما معرفی می‌کنند که بتوانیم عادت‌های بد را کنار بگذاریم و عادت‌های سالم‌تر را جایگزین کنیم. در نهایت، کتاب‌های سبک زندگی نه تنها دید ما را درباره زندگی تغییر می‌دهند، بلکه ما را به انسانی آگاه‌تر، هدفمندتر و متعادل‌تر تبدیل می‌کنند. اگر دوست داشتید، می‌توانم چند کتاب خوب هم به شما معرفی کنم. کتاب «خط سفید ممتد» پاسخ‌های کوتاهی می‌دهد به این سؤال که به چه سبکی و با کدام مهارت زندگی کنیم تا خطی روشن در زندگی خود دنبال کنیم و بی‌وقفه در مسیری درست گام برداریم. سبک زندگی و مهارت زندگی دو واژه پرتکرار در دنیای جدید است. سبک زندگی در حوزه مطالعات فرهنگی به مجموعه رفتارها و الگوهای

کنش هر فرد اطلاق می‌شود که معطوف به ابعاد هنجاری او و نشان‌دهنده کم‌وکیف نظام باورها و کنش‌های فرد در زندگی اجتماعی است. سبک زندگی را می‌توان در تمام رفتارهای فرد و در ارتباط‌های او با دیگران و طبیعت و به‌طور کلی محیط اجتماعی اطرافش مشاهده کرد.

کتاب «خط سفید ممتد» به قلم فریبا علاسوند را انتشارات مهرستان منتشر کرده و دردسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

شنبه
۳۰ فروردین ۱۴۰۴
شماره ۴۴۴۹

۱۴

بررسی برکات ذکر یونسیه در روایات و کلام بزرگان

راهکاری قرآنی برای نجات از بن بست غم

گزارش

آمنه مستقیمی اینکه قرآن معجزه جاوید پیامبر خاتم^(ص) است، جلوه‌ها و دلایل بی‌شمار دارد. یکی از آن‌ها خواص منحصر به فرد و اعجاب‌برانگیز برخی آیات است که گره‌های کور زندگی را باز می‌کنند؛ مثل آیه ۸۷ سوره مبارک انبیا که از آن به ذکر یونسیه یاد می‌شود و مرور خواص آن، انسان را به تحیر وامی‌دارد.

کلید قرآن برای نجات

خداوند متعال در آیات ۸۷ و ۸۸ سوره انبیا و در ذکر گوشه‌ای از زندگی حضرت یونس^(ع) آورده است: «وَاللَّيْلُ (یونس!) را (به یاد آور) در آن هنگام که خشمگین (از میان قوم خود) رفت و چنین می‌پنداشت که ما بر او تنگ نخواهیم گرفت (اما موقعی که در کام نهنگ فرو رفت) در آن ظلمت‌های متراکم) صدا زد: «(خداوند!) جز تو معبودی نیست! منزهی تو! من از ستمکاران بودم!». ما دعای او را به اجابت رساندیم و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم و این‌گونه مؤمنان را نجات می‌دهیم». به «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ» و از امام صادق^(ع) است که فرمودند: «عجب دارم از کسی که غم‌زده است، چطور این دعا را نمی‌خواند؟ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ، چرا که خداوند به دنبال آن می‌فرماید: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَجَعَلْنَا مِنْهُ نَبَأَ كَذِبٍ وَكُنَّا مِنَ الْغَالِمِينَ، چرا که خداوند به دنبال آن می‌فرماید: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَجَعَلْنَا مِنْهُ نَبَأَ كَذِبٍ وَكُنَّا مِنَ الْغَالِمِينَ، ما او را پاسخ دادیم و از غم نجات دادیم و این چنین مؤمنان را نجات می‌دهیم».

از مهم‌ترین آثار نقل شده برای ذکر یونسیه، رفع غم و غم است؛ چنان‌که از رسول خدا^(ص) روایت شده است: «آیا به شما خبر دهم از دعایی که هرگاه غم و گرفتاری پیش آمد، اگر آن را بخوانید، گشایش حاصل شود؟» اصحاب گفتند: آری، ای رسول خدا! آن حضرت فرمودند: «دعای یونس که طعمه ماهی شد: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ» و از امام صادق^(ع) است که فرمودند: «عجب دارم از کسی که غم‌زده است، چطور این دعا را نمی‌خواند؟ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ، چرا که خداوند به دنبال آن می‌فرماید: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَجَعَلْنَا مِنْهُ نَبَأَ كَذِبٍ وَكُنَّا مِنَ الْغَالِمِينَ، ما او را پاسخ دادیم و از غم نجات دادیم و این چنین مؤمنان را نجات می‌دهیم».

ذکری برای همه مومنان

در کتاب درالمنثور، از پیامبر اسلام^(ص) نقل است که فرمودند: «یکی از نام‌های خدا که هرگاه او را بآن بخواند، به اجابت می‌رسد و هرگاه با آن چیزی را طلب کند، به او می‌دهد. دعای یونس است». شخصی عرض کرد: ای رسول خدا! آیا این دعا مخصوص یونس بود یا شامل جماعت مسلمانان نیز می‌شود؟ فرمودند: «هم مربوط به یونس است و هم همه مؤمنان. هنگامی که خدا را به آن می‌خوانند. آیا گفتار خداوند را در قرآن شنیده‌ای و کَذَلِكْ نُجِی الْمُؤْمِنِينَ؟». این دلیل بر آن است که هرکه چنین دعایی کند، خداوند اجابت آن را تضمین کرده است.

مقوم نفس و ناجی قلب

از پیامبر^(ص) نقل شده است که در خواص این ذکر فرموده‌اند: «هر بیمار مسلمانی که این دعا را بخواند، اگر مُرد، پاداش شهید به او داده می‌شود، و اگر بهبودی یافت، خوب می‌شود، درحالی‌که تمام گناهانش آمرزیده شده است». این ذکر همچنین برای تقویت نفس و قلب و مکاشفات، بسیار خوب و برای رفع حجب و نورانیت، مؤثر است و استجابت دعا و نجات مؤمنان از طرف خدا شامل‌گوشه آن می‌شود.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ

توصیه بزرگان به ذکر یونسیه

عارفان و بزرگان اخلاق بر ذکر یونسیه مداومت و تأکید می‌کردند؛ چنان‌که سید علی قاضی طباطبایی، عالم و عارف شیعه، به چهارصد بار گفتن این ذکر تأکید می‌کرد. همچنین از سید عبدالکریم رضوی کشمیری نقل شده است بهترین کار برای سالک، سجده‌ای است که ذکر یونسیه در آن گفته شود. ایشان مداومت چهل روزه بر گفتن ذکر یونسیه بعد از هر نماز و گفتن چهل بار ذکر یونسیه در سجده به مدت چهل روز را برای قضای حوائج توصیه می‌کرد.

سوخت روح

آیت‌ا... انصاری همدانی می‌گفت: ذکر یونسیه برای سالک، همانند سوخت برای ماشین است. در کتاب «هزارویک نکته» از علامه طباطبایی نقل شده است اول دستور آیت‌ا... قاضی، ذکر یونسیه بود که به مدت یک سال در وقت خاص و در سجده خوانده شود. مرحوم حاج میرزا جواد آقاملکی تبریزی نیز از استادش، آخوند ملاحسین قلی همدانی، نقل می‌کند: در اصلاح قلب و تحصیل معارف، هیچ کاری مانند مداومت بر یک سجده طولانی در هر شبانه‌روز و ذکر یک مرتبه «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَيْحَانَكْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِمِينَ» نیست.

ختم‌های مجرب

ختم‌های این ذکر شریف را «۴۰۰»، «۷۰۰»، «۱۰۰۱»، «۳۰۰۰»، «۴۰۰۰» و «۷۰۰۰» بار گفته‌اند اما عدد ۴۰۰ برای همه، آن هم بعد از نماز عشا تا هر وقت شب در سجده، نافع است. بنا بر نقل بزرگان، ختم ذکر یونسیه با عدد چهارصد مرتبه در سجده به‌ویژه در بین نماز مغرب و عشا یا قبل از اذان صبح یا بین الطلوعین برای دستیابی به مراتب روحانی، مؤثر و مجرب است. ختم ذکر یونسیه با عدد چهارصد مرتبه برای برآورده شدن تمامی حاجات به‌ویژه ازدواج، مجرب است.

نجات به دست خداست

یکی از حقایق مهمی که این آیه شریف درکنار خواص و برکاتش به مخاطب عرضه می‌کند، معرفی «نجات» به عنوان سنتی الهی است. قرآن کریم با بیان داستان حضرت یونس^(ع) و چگونگی نجات وی با ذکر مشهور به یونسیه به ما یاد می‌دهد که نجات مؤمنان از پلایا و ابتلائات فقط به دست خداست و اگر بخواهیم از هر غم و اندوه و مصیبتی رها شویم، فقط و فقط باید به در خانه او برویم و یکی از راه‌ها، مداومت بر این ذکر است که همیشه تاریخ، اثر نجات‌بخشی از هم و غم را دارد.

روشنا

امام علی^(ع): إِذَا أَحَبَّ... عَبْدًا زَيَّنَّهٗ بِالسَّكِينَةِ وَالْحِلْمِ

غزوالحکم، حدیث ۴۰۹۹

امام علی^(ع): هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست بدارد، او را به آرامش و بردباری زینت می‌بخشد.

احکام

حکم ویژگی دروغین در فروش کالا

پیرش:

فروش میوه یا محصولی به اسم اینکه در پرورش آن‌ها از کودهای شیمیایی استفاده نشده و ارگانیک است، درحالی‌که از چنین کودهایی استفاده شده است، چه حکمی دارد؟ امکان دارد در صورتی که مشتری بداند در رشد این محصولات از کودهای شیمیایی استفاده شده است، اقدام به خرید آن‌ها نکند؟

پاسخ اجمالی

توصیف غیرواقعی برای کالا در معامله، فریب‌کاری و گناه است و جایز نیست، با این حال اصل معامله صحیح است. ولی باتوجه به اقدام فروشنده بر تدلیس کالا، مشتری این حق را دارد که معامله را فسخ کند.

آیت‌ا... العظمی خاмене‌ای

بمع صحیح است، اما اگر مشتری به شرط عدم وجود کود شیمیایی خریده باشد، یا مغفون شده باشد، یا وجود کود شیمیایی عیب محسوب شود، می‌تواند بیع را فسخ کند، درهرحال، فروشنده به‌دلیل دروغ، مرتکب حرام شده است.

آیت‌ا... العظمی سیستانی: فریب در معامله، جایز نیست.

آیت‌ا... العظمی مکارم‌شیرازی

این کار تدلیس نامیده می‌شود و حرام است و هرگاه مشتری متوجه شود، حق فسخ دارد.

آیت‌ا... العظمی شبیری زنجانی: جایز نیست.

آیت‌ا... العظمی صافی گلپایگانی

دروغ در معامله حرام است و اگر برخلاف شرط فروخته شود، مشتری در صورت علم می‌تواند معامله را فسخ کند.

آیت‌ا... هادوی تهرانی

این کار جایز نیست و از آنجا که خریدار مغفون شده است، خیال غبن دارد؛ یعنی می‌تواند معامله را فسخ کند یا رضایت دهد.